

De kwetsbare jongere in beeld en dan?

Participatiescan biedt uitkomst

Ze zijn in beeld, de jongeren die kwetsbaar zijn in de gemeentes Maassluis, Vlaardingen en Schiedam. Dankzij doorstroomtafels weten gemeentes en onderwijs welke jongeren zonder startkwalificatie het onderwijs gaan verlaten; jongeren uit praktijkonderwijs, vso, entree en mbo. Maar dan? Hoe zorg je ervoor dat deze jongeren terechtkomen op een plek waar zij zich verder kunnen ontwikkelen? De Participatiescan bracht alle partijen om tafel en hielp afspraken te maken.

Een ontmoeting met projectmanager Eric van der Westerlaken leidde ertoe dat de deelnemers aan de Participatiescan zijn verhaal willen delen als good practice voor een aanzet tot een sluitende aanpak kwetsbare jongeren. Ter inspiratie voor iedereen die met deze doelgroep te maken heeft!

Divosa, Mbo Raad, Ingrado, VOBC, Vo-raad, NJi

Stroomopwaarts speelt een centrale rol in de toeleiding van kwetsbare jongeren naar een duurzame arbeidsplaats. Stroomopwaarts is het participatiebedrijf van de gemeentes Maassluis, Vlaardingen en Schiedam, ontstaan uit een samenwerking tussen de sociale diensten en het sociaal werkbedrijf van de drie gemeenten. Stroomopwaarts bestaat uit vier units: instroom, ontwikkeling en uitstroom, werkleerbedrijf en bedrijfsvoering. Eric van der Westerlaken is projectmanager van het projectenbureau van Stroomopwaarts.

Direct aan de slag

Het motto van Stroomopwaarts is 'Werk is de beste zorg'. Uitgangspunt is dat iedereen kwaliteiten heeft en dat het de kunst is die in te zetten voor de samenleving, het liefst in de vorm van betaald werk. Het belang voor de gemeentes is het arbeidspotentieel optimaal te benutten en het aantal uitkeringen zo terug te dringen. Het projectenbureau voert projecten uit in opdracht van de units binnen Stroomopwaarts. Doel is altijd processen te verbeteren en veranderen. Stroomopwaarts bestaat nu drie jaar en de verandering is goed merkbaar, zegt Van der Westerlaken. 'Processen zijn beter op elkaar afgestemd. Mensen die zich melden worden bij de poort al opgepakt. De boodschap is 'We gaan je helpen en je gaat direct aan de slag, het liefst in een betaalde baan''

'Iedereen was gemotiveerd. We kennen elkaar al en werken veel samen, maar we hadden nog nooit met z'n allen om tafel gezeten.'

Stroomopwaarts richt zich met name ook op kwetsbare groepen, onder wie de jongeren uit vso en praktijkonderwijs en jongeren die het mbo zonder startkwalificatie hebben verlaten. Van der Westerlaken: 'De uitdaging is zo vroeg mogelijk met deze jongeren aan de slag te gaan en ze te begeleiden naar een duurzame arbeidsplaats. Het liefst hebben we ze al op school in beeld. Dat lukt ons steeds beter dankzij de Doorstroomtafels. Die tafels zijn opgezet met het entree-onderwijs, speciaal onderwijs, praktijkonderwijs, RMC, Stroomopwaarts, het steunpunt jongeren en de afdelingen onderwijs van de gemeentes. We bespreken welke jongeren de school zonder startkwalificatie gaan verlaten en wie hen 'oppakt'. Die tafels staan aan het begin van het proces, we hebben de jongeren daardoor in beeld.'

Participatiescan

Ondanks de stevige start, bleek het vervolg niet vanzelf soepel te verlopen. Jongeren raakten weer uit beeld. Van der Westerlaken: 'Alle partijen blijken dan toch hun eigen belangen te hebben. Er was behoefte aan meer afstemming en samenwerking. Dat was het moment dat de Participatiescan in beeld kwam als instrument om met alle partijen om tafel te gaan zitten. Doel was een agenda op te stellen vanuit ons gezamenlijk belang: een optimale begeleiding van kwetsbare jongeren.'

Het was een flinke club die deelnam aan de eerste bijeenkomst van de Participatiescan: dagbesteding, UWV, werkgevers, Werkgeversservicepunt (WSP), speciaal onderwijs, praktijkonderwijs, RMC/VSV, steunpunt onderwijs (onderwijs), steunpunt jongeren (gemeente), mbo. Van der Westerlaken: 'Iedereen was gemotiveerd. We kennen elkaar al en werken veel samen, maar we hadden nog nooit met z'n allen om tafel gezeten. De start van de scan is dat iedereen, aan de hand van stellingen, vanuit het eigen perspectief een mening geeft over hoe zaken lopen. Dan zie je nog veel verschillen. Werkgevers vinden de begeleiding vanuit de school bijvoorbeeld veel te mager terwijl het onderwijs denkt dat de begeleiding goed op orde is. Voor kwetsbare jongeren is veel meer nodig dan één stagebezoek per maand, zeggen werkgevers. Door de scan komt het gesprek direct op gang. Het inzicht was dat iedereen met van alles bezig is, maar dat het maar de vraag is of dit alles de kwetsbare jongeren ten goede komt. Terwijl het nu juist gaat om de jongeren, zij moeten perspectief krijgen. De boodschap moet zijn: je hoort erbij. Dat is ons doel.'

Toekomstcoach

De afspraak die gemaakt is, luidt: we gaan continuïteit realiseren in diagnose en begeleiding. Van der Westerlaken: 'Dat vraagt samenwerking tussen school, gemeente, zorg, wijkteams en ouders. Ouders zijn nadrukkelijk in beeld. Hun betrokkenheid is cruciaal en laat hier en daar nog wel te wensen over, met name in het praktijkonderwijs. Wat nodig is, is één centraal punt waar ouders en jongeren met al hun vragen terecht kunnen. Dat voorkomt dat ze elke keer opnieuw hun verhaal moeten vertellen en gedemotiveerd raken. We gaan daarom van start met een toekomstcoach bij wie de vraag terecht komt en die dan meeloopt tot er antwoord is op die vraag. En de coach komt direct in actie als er onderweg veranderingen optreden.'

De scan liet verder zien dat werkgevers meer betrokken willen zijn bij de selectie van de kandidaat. 'Ze willen niet zomaar iemand aangeleverd krijgen. Dat betekent andersom dat werkgevers vooraf moeten aangeven wat zij verwachten van een kandidaat. Alleen dan kan er een match gemaakt worden. Ook hebben werkgevers behoefte aan ondersteuning en hulp bij problemen. In het werken met kwetsbare jongeren worden zij nogal eens geconfronteerd met psychosociale problematiek die elders opgepakt zou moeten worden. Een partner op wie zij terug kunnen vallen is cruciaal voor duurzame arbeidstoeleiding.'

.....
Het streven is een totale keten te realiseren waarin iedereen perfect op elkaar aansluit.
.....

Opleidingshuis

De scan legt bloot waar gaten zitten in de route die jongeren afleggen, zegt Van der Westerlaken. 'In de praktijk blijken jongeren vaak niet aan te komen op de plek waarnaar ze verwezen zijn. De toekomstcoach kan hier uitkomst bieden. Hij of zij houdt vinger aan de pols: 'ben je geweest, hoe was het, wanneer heb je een volgende afspraak?' De toekomstcoach is ondergebracht bij het projectenbureau van Stroomopwaarts. Een ander project van het projectenbureau is het opzetten van een opleidingshuis voor mensen die (nog) geen startkwalificatie hebben. Doel is hen binnen dat opleidingshuis via praktijkverklaringen op te leiden. Van der Westerlaken: 'We bieden een voorschakeltraject, samen met werkgevers. Zij geven aan welke jongeren zij kunnen gebruiken en over welke vaardigheden zij moeten beschikken. Soms zeggen werkgevers 'ze moeten gemotiveerd zijn en op tijd komen'. Later blijken er veel meer specifieke eisen te zijn. Laten we die vooraf in beeld brengen. Die basisvaardigheden kunnen we in het opleidingshuis aanleren. Dan gaat de jongere stagelopen bij de werkgever, die dan kan toetsen of de jongere de vaardigheden beheerst. Als dat het geval is krijgen ze een dienstverband aangeboden en een praktijkverklaring gebaseerd op het mbo-dossier. We willen zo de jongeren die het aankunnen, motiveren om door te leren en meer certificaten te halen.'

Van der Westerlaken hoopt in de samenwerking werkgevers meer bewust te maken van de waarde van sociaal ondernemen. 'Ik wil hen graag laten ervaren dat het de moeite loont om te investeren in kwetsbare mensen, dat ze een waardevolle bijdrage kunnen leveren. Werkgevers staan daar niet alleen voor, we moeten dat samen doen. De toekomstcoach kan hier een rol in spelen. Hij of zij kan op het juiste moment de juiste begeleiding inschakelen.'

De tweede bijeenkomst van de Participatiescan leverde een concept-werkagenda op. 'De volgende stap is die definitief te maken en dan gaan we aan de slag! Het streven is een totale keten te realiseren waarin iedereen perfect op elkaar aansluit. Als je als kwetsbare jongere binnenkomt weet je dat het goed komt.'